

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~manus~~
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 12.022.

Finančna politika dr. Stojadinovića.

V svojem ekspezeju je dr. Stojadinović omenil tudi čehoslovaškega finančnega ministra dr. Engliša. Neprimerno bolje bi storil dr. Stojadinović, da ne bi prvovrstnega češkega finančnega strokovnjaka samo omenjal, temveč se po njegovem nauku tudi ravnal.

V svojem ekspezeju je dr. Engliš povdarjal, da smatra kot svojo prvo nalogo, da proračun zmanjša, ker da je davčna obremenitev prebivalstva že prevelika, da vsled tega trpi gospodarski razvoj naroda. Zaman pa iščemo samo slične besede v ekspezeju finančnega ministra. Na davčno moč davkoplačevalca se dr. Stojadinović sploh ne ozira, temveč samo s ponosom in veseljem konstatira, kako so dohodki davkov vsako leto večji in večji. Pri finančni politiki dr. Engliša je ozir na davkoplačevalca odločilen, naš dr. Stojadinović pa pozna vse mogoče skrbi, le skrb za blagor davkoplačevalca mu je tuja. Zato pa je tudi njegova finančna politika pod vsako kritiko in njegov ekspeze dokazuje to najjasnejše.

Ves njegov ekspeze je tak, kakor da bi bila naloga državne finančne politike samo ta, da iztisne iz davkoplačevalcev čim več denarja, da pa je čisto vseeno kako se porabi ta denar in če je zadovoljena vsaj glavnim potrebam prebivalstva.

Ena največjih nesreč sedanje dobe je na primer stanovanjska beda. Mnenja smo, da je ta beda tako velika narodna nesreča, da je niti en finančni minister ne bi smel prezreti. Dr. Stojadinović pa jo je popolnoma prezrl in v vsem proračunu ni za zgradbo stanovanjskih hiš niti ene pare. Mirno lahko rečemo, da v tem pogledu ni v vsej državi niti ene tako nesocialne občine, kakor je naša vlada in njen finančni minister.

Po zakonu je država dolžna uradnikom še veliko na plači. Najslabši gospodar je tisti, ki ostane dolžan svojemu poslu. Naša vlada je tak slab gospodar in dr. Stojadinović izplačila uradniških razlik niti ne omenja.

Vsi vemo in vedno bolj čutimo, kako težko krizo preživlja naše gospodarstvo in jasno je, da morajo posledice gospodarske krize zadeti v prvi vrsti tudi državno blagajno. Vsak dober finančni minister bi zato smatral za svojo prvo nalogo, da priskoči našemu gospodarstvu na pomoč, da s koristnimi investicijami da delo industriji in da ji poskrbi ugodno zunanje posojilo. Dr. Stojadinović seveda nima te skrbi in s praznim dopadanjem samo konstatira, da je padel indeks. Toda tudi ta konstatacija je brez cene, ker se bolj ko indeks je padlo blagostanje prebivalstva in v vedno večji paverizaciji je manjši indeks brez pomena.

Koncem svojega govora se je spomnil dr. Stojadinović tudi na neenako obdačenje prebivalstva. Ne glede na to, da je neenakost obdačenja absolutno protustavna, je ta konstatacija tako porazna za finančnega ministra, da bi morala za njegova prva naloga, da to sramoto odpravi. Toda dr. Stojadinović je že pri zadnjih dvanajstih slovesno obljubil, da bo do decembra predložen skupščini zakonski načrt o izenačenju davkov, izpolnil pa ni svoje obljube še do danes in sedaj si misli pomagati z novo prazno obljubo.

Ne zahteva mnogo naš davkoplačevalec in zadovoljen bi bil, če bi videl v ekspezeju finančnega ministra, da mu prinese novi proračun vsaj malo olajšanja in da vidi, da se za njegov dobrobit

Seja skupščine.

PRORAČUN FINANČNEGA MINISTRA SPREJET.

Beograd, 29. marca. Včerajšnja seja narodne skupščine se je pričela ob 9. Nadaljevala se je razprava o proračunu finančnega ministrstva.

Prvi je govoril hrvatski federalist dr. Vladislav Polić, ki se je bavil z davčno preobremenitvijo. Finančni minister je začel z varčevanjem. Toda tudi največji optimizem finančnega ministra ne more odpomoči krizi, v kateri se nahaja narodno gospodarstvo. Cene poljskim pridelkom so padle za 40% in kmeti že prav težko proda svoj pridelek. Cene zemljišč padajo neverjetno naglo. To težko stanje sili kmeta, da se izseljuje. Tudi stanje obrtnikov je zelo težavno. Trgovci dan za dnem padajo v konkurz. Na Hrvatskem plačujejo za 20 juter zemlje 4826 Din davka, v Srbiji pa plačujejo za isto površino 810 Din davka.

Hamid Kurbegović govori o radikal-ski politiki v Bosni, ki da je strankarska. V državni politiki se ni nič spremenilo. Z muslimani se ne postopa tako, kakor zahtevajo državni interesi.

Matija Popović pobija trditve prejšnjega govornika Kurbegovića.

Dr. Kosta Kumanudi graja delo v finančnem ministrstvu, kjer da vlada velik nered. Iz proračuna se ne vidi, kako se skrbi za vojne dolge. Trdijo, da se je potrebno ukrenilo za ureditev teh dolgov, a to ne pomeni nič.

Seja je bila na to zaključena in se je nadaljevala ob 5. popoldne.

Popoldne je kot prvi govoril poslanec Smodej, ki se je pritoževal nad slabo finančno politiko v splošnem in posebej v Sloveniji. Slovenija je obubožala. Ne sme se vzeti kot merilo bogastva Slovenije to, da ima najvišje hranilne vloge, ker te so samo dokaz splošne stagnacije. Najboljši dokaz obubožanja je število konkurzov in trgovskih pravn. Govornik upa, da bo finančni minister preklical dopolnilni predlog Radića, ki ustavlja plačevanje katehetov za verski pouk, ker bi z uresničenjem te namere prišli v nasprotstva s katoliško cerkvijo.

Za tem je govoril še demokrat Jovan Jović, ki se je bavil s prilikami v svojem okrožju.

Poslanec Agatonović, dr. Kraft in Moser so izgubili besedo, ker niso bili pri seji navzoči. Potem je govoril še Oligorije Božović.

Na vse očitke in pripombe opozicije je odgovarjal finančni minister dr. Stojadinović in pobijal posamezne trditve.

Ko je finančni minister končal, je skupščina prešla k glasovanju. Proračun finančnega ministrstva je bil hkrati s predlaganimi amandmani sprejet. S sledečimi glasovanji je bil sprejet tudi proračun rezervnih kreditov in proračun dohodkov. Ob 7 in trideset je bila seja zaključena in naslednja napovedana za danes ob 8. uri zjutraj. Na dnevnem redu je finančni zakon.

Afere se razčistijo po sprejemu sporazuma.

Beograd, 29. marca. V političnem življenju ni bilo v teku včerajšnjega dne nobenih dogodkov. Nervoznost in nape-tost zaradi sporov v radikalnih vrstah je nekoliko ponehala. V sami aferi Rade Pašić - Dragiša Stojadinović ni nobenih novih momentov.

Kako je faktično stanje v radikalnem klubu, je težko reči, ker so radikalni poslanci poslednja dva dni nenavadno rezervirani. Delovanje Ace Stanojevića, ki si prizadeva pomiriti razburkane radi-

kalne vrste, se tudi tu čuti. Ace Stanojević nadaljuje svojo akcijo in se trudi, da vse konflikte spravi s poti ali da jih vsaj lokalizira. Toda po informacijah iz zanesljivega vira je treba prebraditi še velike zapreke in bo ta stvar najbrž nekaj dni mirovala, in sicer do srede, ko mora biti izglasovan proračun.

Ssa sporna vprašanja bodo potemtakem prišla na dnevni red šele prve dni aprila.

ACA STANOJEVIĆ GRAJA ŽIVKOVIĆA.

Beograd, 29. marca. Aca Stanojević se v teku včerajšnjega dne ni sestal z Ljubo Jovanovićem, pač pa je razpravljal dalje časa z Markom Trifkovićem. Aca Stanojević je grajal Ljubo Živkovića zaradi njegovega postopanja v radikalnem klubu in mu priporočal več takta in strpnosti.

SEJA VLADNIH POSLANCEV ZARADI AMANDMANOV.

Beograd, 29. marca. Včeraj popoldne je imela vladna večina finančnega odbora konferenco, ki so jo sklicali poslanci HSS. Na tej konferenci se je razpravljalo o amandmanih, ki jih predlaga hrvatska seljaška stranka. Konferenca se je nadaljevala po zaključni seji narodne skupščine.

vlada v resnici trudi. Niti tega ne daje ekspeze finančnega ministra, niti te najmanjše nade ne da davkoplačevalcem.

Kakor je bilo, tako tudi ostane in davkoplačevalec bo plačeval in plačeval vedno večje davke, potrebe prebivalstva pa bodo ostale nadalje nerešene.

Tudi ene svetle točke ni v ekspezeju finančnega ministra, ki bi zato storil dobro sebi in davkoplačevalcem, če bi šel. S frazami se res ne rešuje narodna gospodarstva.

IZJAVA PAVLA RADIĆA.

Beograd, 29. marca. Včeraj je Pavle Radić izjavil, da se čudi vestem nekaterih listov, ki pišejo, da bo on stopil iz vlade in da ni v redu, če sedita dva sorodnika v vladi. Začudil se je tudi, ko so ga nekateri spraševali, če je o priliki svoje avdijske podal ostavko na svoj položaj. Za kaj takega ni nobenega razloga, ker je stanje v vladi čisto redno in normalno. O krizi ni govora. Vlada ima v parlamentu večino. Med načelniki vladnih strank se danes sploh ni govorilo o otvoritvi kake krize. Včeraj je bil Pavle Radić, tako pravi sam, dvakrat na dvoru in obkral le v resornih zadevah.

TUDI V DEMOKRATSKI STRANKI NESOGLASJE.

Beograd, 29. marca. Odnosaji v demokratski stranki še vedno niso urejeni. Zlasti vlada veliko napetost med Vojo Marinkovićem in Vojo Veljkovićem. V demokratskih krogih se trdi, da Voja Veljković nima skoro nikogar za seboj. Ni izključeno, da bo v najkrajšem času prišlo med demokrati do razcepa, posebno ako pride do kombinacije z razširjeno koalicijo, kjer bi prihajala v poštev Voja Marinković in Ljuba Dovidović.

Ljuba Davidović je zastavil svoje sile, da prepreči razcep v stranki, a dosedaj ni imel pri tem nikakega uspeha.

Kakšni zavezniki so Romuni.

Beograd, 29. marca. V zadnjem hipu je bil vrinjen v finančni zakon važen amandman, ki se nanaša na posestva rumunskih državljanov v naši državi. Rumunska vlada je konfiscirala vsa posestva naših državljanov v Rumuniji in je s tem znatno povečala število optantov. Naša vlada je sklenila, da stori enako in da se odgovori z isto mero in zapleni posestva rumunskih državljanov, ki so na našem ozemlju. Zato se v tem amandmanu pooblašča minister za agrarno reformo, da sme zaseči posestva rumunskih državljanov v naši državi.

NAČELNIKI OPOZICIJSKIH SKUPIN PROTI AMANDMANOM.

Beograd, 29. marca. Včeraj popoldne so imeli načelniki opozicijskih skupin sejo, na kateri so razpravljali o vprašanju amandmanov. Te seje so se vdeležili dr. Korošec, Ljuba Davidović, dr. Hrasnica in Joca Jovanović.

Prebralo se je pismo predsednika finančnega odbora, ki je prispelo kot odgovor na pismo načelnikov opoz. skupin. Načelniki opozicije so sporazumno poslali predsedniku narodne skupščine pismo, v katerem se ugotavlja, da vlada zadnje dni, potem ko se je dva meseca vodila debata o proračunu, vrnila amandmane o proračunskih izdatkih v finančni zakon.

Amandmani so povečali izdatke za 220 milijonov dinarjev in požrli vse prihranke, ki jih je napravil finančni odbor. Vlada ni pristala na to, da se o teh amandmanih razpravlja najprej v finančnem odboru. Na pritisk, ki je bil vložen proti temu, predsednik narodne skupščine ni reagiral.

TUDI VSEUČILISKE PROFESORJE BODO PREMESTILI.

Beograd, 29. marca. Med novimi amandmani, ki naj bi bili sprejeti v finančni zakon, je tudi ta, da se vseučilišni profesorji izenačijo z drugimi državnimi uradniki tako, da se tudi oni lahko premeste. Opozicija se temu amandmanu upira in zahteva, da se vseučilišnim profesorjem zajamči nepremestljivost.

PROSLAVA PASIĆA SE NE ODLOŽI.

Beograd, 29. marca. Velizar Janković je včeraj sporočil, da se bo vršila proslava Pašićeve osemdesetletnice po določenem programu in da so vse vesti o izpremembah in odgoditvi neresnične.

MANIU SESTAVI RUMUNSKO VLADO.

Bukarešta, 29. marca. Takoj ko je odstopila Bratianova vlada, je kralj sprejel v avdienci predsednika narodne skupščine Jorga in podpredsednika Maniu-a, dalje generala Averescu in voditelja kmečke stranke Michalachijsa. Sodi, da bo kriza že danes rešena in da bo s sestavo nove vlade poverjen podpredsednik skupščine Maniu.

TURNIR NA SEMMERINGU.

Semmering, 29. marca. Včerajšnje XVI. kolo šahovskega turnirja je prineslo naslednje rezultate: Spielmann je premagal Niemcevića, Tarrasch Davidsona, Kmoch Rosellija, Grünfeld Yatesa, dr. Vidmar Treybala, Vayda Janovskega, Reti Gilga, Rubinstein dr. Michela.

Stanje je sledeče: Spielmann 12 in pol, Aljehin, dr. Vidmar 11, Tartakower, Niemcević 10 in pol, Tarrasch 9 in pol, Grünfeld, Rubinstein 9, Reti 8 in pol, Treybal 8, Janovski, Vayda 7 in pol, Yates 6 in pol, Gilg 6, Davidson 5 in pol, Kmoch 5, dr. Michel 4 in pol, Roselli 1.

Občinske volitve v Trbovljah

VELIKA ABSTINENCA VOLILCEV. — RELATIVNA ZMAGA SOCIJALISTOV.

Trbovlje, 28. marca. Danes so se vršile tu občinske volitve. Do sedaj znani rezultati so sledeči:

Volitev se je udeležilo 2588 volilcev in sicer so dobile posamezne liste:

	glasov
I. lista (SLS — nosilec Jordan)	264
II. lista (komunisti okrog »Del. kmečkoga lista« — nosilec Slapšak)	472
III. lista (socijalni demokrati Ber- notovci — nosilec Pencelj)	237
IV. lista (Združeni socialisti — no- silec Grmšek)	650
V. lista (SDS — nosilec Goropev- šek)	296
VI. lista (Gospodarska lista — no- silec Omerzu)	97
*VII. lista (Gospodarska lista, Kore- novi radikali — nosilec Vodušek)	572

2588

Volitev se ni udeležilo okrog 2000 volil-
cev.

Ker velja za Trbovlje isti volilni red kot za Ljubljano, dobe od 37 mandatov največ zastopnikov v občinskem svetu socialisti in sicer 23. Klerikalci dobe 2, komunisti 3, ber-
notovci 2, demokrati 2, Omerzu 1 in radi-
kali 4.

Za volitve se je vršila burna agitacija. Trbovlje je bilo prepravljeno z rdečimi le-
paki, krožil je tudi lepak z napačno razvr-
stitvijo list, kar je volilce precej zmedlo. Ob-
čuten je poraz klerikalcev, ki so od državno-
zbornskih volitev nazadovali za 500 glasov. Komunisti so izgubili 400 glasov, ki so jim
jih pobrali socialisti, za katere je zelo agiti-
ral tudi znani agitator Štukelj. Zelo visoko
število so dobili radikali, dokaz, da je Kore-
nov vpliv na trboveljsko delavstvo še vedno
velik. Občuten poraz sta doživeli tudi obe de-
mokrati listi, dočim so bernotovci doka-
zali, da imajo med rudarji še vedno mnogo
pristašev. Kakor čujemo nameravata Koren
in Vodušek vložiti proti tem volitvam priziv.
Torej prejeti Trbovljam zopet to, kar ga je te-
žilo do sedaj, namreč gerentstvo!

G. A. M.:

Quo vadis — naša inteligenca?

IV.

Mi Slovenci smo postali narod z onim trenu-
tkom, ko smo se sami krstili za take. Te-
daj je postal naš narodni organizem po svo-
jem notranjem preprčanju samosvoj, ker se
je pač zavestno ločil iz izločil iz drugih na-
rodnosti, ki so ga obkrožale, postal je s tem
polnoleten ter prevzel nalogo voditi svoje
celokupne zadeve s svojimi lastnimi silami.
Vse to se pravi: mi smo prevzeli nase nalo-
go sami sebi služiti in sami sebi gospodovati.
Ta zavest je bila prvi pogon in nosilec
našega razvoja in napredka v vseh tvorbah.
T. j. na prosvetnem, znanstvenem in gospo-
darskem polju. To je bila sicer le kulturna
zavest, toda bila je neobhodna prвина, ki je
predpogoj vsakega narodnostnega pokreta.
Ta naš kulturni zamiselki pa ni ostal le pri
svoji idejnosti, temveč si je priboril in pri-
dobil še v okvirju stare Avstrije tudi svoje
politične pravice, ki so bile izražene v naj-
višji meri v bivšem Deželnem zboru. Ta
zbor je bil most, držal naravnost v naše sa-
mosvoje državljanstvo. Končno se je ta sa-
mosvojitev izvršila de facto in sicer z na-
šim prostovoljnim izstopom iz državnega
okvirja stare Avstrije ter s prostovoljnim
vstopom v novo jugoslovansko državo, — iz-
vršila pa se je tudi de jure, ker je Slove-
nstvo doseglo v tej novi državi priznanje svo-
je državljanske samostojnosti in sicer v for-
muli SHS. S tem pravnim činom, ki je izra-
žen v njenem S, je postala Slovenija polno-
pravni državni korpus, z vsemi pristojnimi
pravicami in dolžnostmi, sicer ne kot in-
tegralni, pač pa kot povsem enakopravni del
v ostalih poznanih S in H. S tem dejstvom
je bila v zgodovinskem poteku borba naše-
ga naroda za dosego svoje lastne državnosti
zaključena.

Spriču teh dejstev se ne moremo dosti na-
čuditi, da se pri nas še vedno uganja poli-
tično strankarstvo po starih metodah, da se
še vedno debatira, ali smo narod, ali le ple-
me in da se še vedno pustimo namiti z raz-
nimi medijimi pojmi. Naš strankarsko-poli-
tični proces je završen v državljanski obliki
črke S in ta formula je bila priznana tako
od Srbov kakor od Hrvatov, kot naših ne-
razdružnih sopogodnikov.

Kaj pomenja vse to? Kakor vse kaže, se
mi važnosti tega dejstva vse premalo ali
sploh ne zavedamo, kajti mi bi morali za
opisanim trenutkom t. j. obenem z ločitvijo
od stare Avstrije tudi likvidirati vse naše
strankarsko-poliitične organizacije, predvsem
glavni politični stranki JDS in SLS. To zato,
ker se nove državne tvorbe ob podanem po-
ložitju ne vstanavljajo s čustvi, zlasti ne, ka-
kršno je bilo pok. predsednika U. S. A. Wil-
sona, ki je bilo po svojem bistvu le izborni
sredstvo za razkroj vojnih strank — ampak
le na podlagi prava, ki zahteva hladen raz-
zum. Za take pogodbe je potrebna svobodna
volje celokupnega naroda in ne le volje po-
sameznih političnih strank. SLS kakor JDS,
sta nam bili nujno potrebni, ker bi brez
njiju ne bilo našega prebujenja, ne našega
Slovenstva in ne našega razvoja. Ti sta iz-
vršili svojo nalogo v polni meri in uspeh
njunega dela, ki ga je niti njun medseboj-
ni boj, je bil kronan s sijanim zaključkom:
naš narod je dosegel in vstopil v svojo dr-
žavnost. Z drugimi besedami povedano, se
pravi to: mi smo zaključili svoj razvoj v fin.,
v narodnostnem razdobju ter stopili v norma-
tivno stanje. Usodna napaka je ta, da silimo še
dandanes s svojo politično ideologijo nazaj v
predvojne čase in se še vedno poslužujemo
politično strankarskih metod, ki ne pome-
njajo danes nič več drugega, kot potratu
dragocenega časa, vnjevanje delovnih sil,
netenje malodušja in vnjevanje veselja do
življenja ter ogromno gnetno izgubo. Naš
narod je vseh teh metod in strankinih pre-
pirov sit do grla, kar vidi, da je to, v seda-
njih časih, kar povdarjam izrecno zanj pre-
drag luksus, pač pa zahteva miru in pravice,
in sicer pravice, ki bo ustrezala in zadošča-
la njegovemu in njemu vrozenemu etosu.
To se pravi, on odklanja pravico, ki je tvor-
ba njemu tujega etosa, ki ga more le stiskati
in daviti, temveč terja pravico, ki je njemu
vrojena. Tako pravico more ustvariti in kodi-
ficirati le človek-inteligent, ki je vzrastel iz
njega, naroda, samega, človek njegove krvi,
ki ni strankar, ki ni omejen po gotovem
strankarskem programu, temveč človek, ki
zavzema celoten mišljenjski kompleks nara-
da, vse njegovo mišljenje, čustvovanje in ho-
tenje, brez vsake utesnitve, religiozno in
materijalno! Ker je torej glavni živec vsa-
kega pol. strankarskega hotenja — egoistič-

ne osnove in ker more tedaj zavzemati tako
mišljenje le del, le izsek celotne interesne
sfere dotičnega naroda in nikdar ne njego-
vega celotnega idejnega, realnega kompleksa,
leži na dlani, da se v tako omejenem mišljen-
skem sektorju ne more poroditi prava zako-
nitost, ki bi ustrezala in zadoščala narodni
psihi v polni meri. To je dovolj utemeljena
osnova za našo zahtevo, da je skrajni čas, da
se likvidirajo programi in bojne metode na-
ših glavnih pol. strank. Kdor tega ne stori,
je izdajalec in morilec narodne duše, ki se
je po svojem križevnem potu oprostila tujih
spon in se osvobodila svojega detinstva in
varstva. Ker je tedaj naš narod postal prost,
odločno terja, da mu ne gospoduje več pol.
strankar, temveč normativni človek, pravi
gospod, ki je izraz njegove celotne duše,
ki ga razume in čuti z njim v vsej njegovi
obsežnosti in ki mu določa zakone za njego-
vo ohranilo in rast v bodočnost. Tako gospo-
dstvo je junaštvo, viteštvo, ker je žrtven narod!
Tak človek ne pozna strahu, ne premišljuje
in ne odleva ob vprašanju, kaj bi mu utegni-
lo prinesiti osebno škodo, — on gre v boj
za življenjske potrebe svojega naroda, če
treba v smrt. On je udarna sila, sama odloč-
nost, dinamit!

Vse to je najvišja služba državi, ki ne po-
trebuje besedarijev, prepričujočih se, kdo ima
prav, kdo pa ne, ne požuherov, ne zavistne-
žev, ne ogabnih ponudb, gizdalov in tre-
pečajočih bojazljivcev, — pač pa prostih in
svobodnih ljudi, ki bodo branili njene meje
do zadnjega diha! Tak človek pa more vspe-
vati edinele v svoji rodni zemlji, v doma-
čem ozračju in solneu, v njegovem materin-
skem jeziku in verstvu. Kdor ne razume te
življenjske naštevance, mu ni pomoči. —
Tako gospodstvo pa se loči od strankarskega
kakor se ločita noč in dan, kakor ogenj in
voda. Ako so glavni atributi in cilji stran-
karstva moč, bogastvo, razne časti in odlike,
skratka osebno blagostanje, ali gotovi realni
cilji skupne stranke — nima pravi gospod
s takimi priveski ničesar skupnega, ker mu
je vse to le v breme in napotje. On sam ne
more postati prost toliko časa, dokler se vse
te navlake ne odnese, dokler ne premaga
težje materije in strankarskega, t. j. delje-
nega mišljenja. Ko se je poprej podobnega
očistil, šele tedaj se more združiti s celotno
narodovo dušo in jo pojmiti. Ta kontakt po-
sameznika z narodovo dušo pa je zahteva
sine qua non. Za takega človeka so živeli
in trpeli vsi naši veliki močje: Prešeren,
Cankar in drugi. Naša tragika obstoji v tem,
da naša komodna in polvarjena inteligenca
le kvinteseence ne pojmi in jo ne sprejme
vase, ampak jo zavrže kot nedoraslo in bo-
lehavo blodenje. Mislimo, da ima država
večjo korist od milijona svobodnih ljudi, kot
od milijona hlapcev. A kakor je videti, tega
tudi Srbi ne razumejo.

Zakaj tedaj: slovenska fronta?

Ta že obstoji po svoji pravni osnovi, v de-
jansko življenje pa bo vstopila še le tedaj,
ko izginijo iz našega naroda zadnji stranki
strankarsko-brebene mentalitete in zadnji
posamezni stremuhi, ki politikujejo in pro-
dajajo za državne etos. Kolikor poznano beo-
strankarskega življenja pravi reprezentant
našega državnega pravnega S, ki bo započel
borbo za državni etos. Kolikor poznano beo-
grajsko gospodstvo in njeno mišljenje, ne bo
naših naravnih in človeških zahtev nikdar
upoštevala in jih ne more upoštevati, ker
je ona sama strankarska, dokler se ves slo-
venski narod ne bo zavedel svojega držav-
ljanstva in vstal kot en moč!

In nadalje: Slovenija nujno potrebuje svo-
je lastno knjigovodstvo o svojem gospodar-
stvu, za vse izdatke in prejeme, ugotovi-
tev svoje lastne davčne sile in zakonodaje,
ustrezajoče njegovim navadam in kulturnim
potrebam. Brez te statistike, brez te bilance
je vsako njeno delo nesmiselno, ker si niti
mi sami sebi ne moremo dati točnega odgo-
vora, kako stojimo in še manj vse to pojasni-
ti v Beogradu. Dokler mi ne pridemo v
narodno skupščino s tem točno in objektivno
izdelanim elaboratom, toliko časa se tudi mi
ne moremo pritoževati nad krivicami, ki se
n m gode in ne od Beograda zahtevati pra-
vice, ker konec koncev je ta, da on sam ni-
ma jasne slike, kaj in koliko nam gre.

Vse to delo bi bila naloga Narodnega sve-
ta. Mi smo z bog svojih državljanskih pravic
v to ne le upravičeni, ampak mi smo prisli-
ljeni to izvršiti.

(Nadalj. prih.)

Neprijeten obisk v Mariboru.

Maribor nima samo ene senzacije, ka-
kor poroča gotovo časopisje, ampak ima
trenutno kar dve. Justifikacija Zlatiča
in Čiča se že pozablja. Pač pa se mnogo
govori v prizadetih in neprizadetih kro-
gih o drugi senzaciji, t. j. o obisku iz
Beograda v Mariboru.

Pred 14 dnevi sta namreč nepričako-
vano obiskala Maribor v službeni last-
nosti dr. Pasarić iz ministrstva prosvete
ter dr. Košutić. Posetila sta prosvetni od-
delek velikega županstva, obe učiteljski
in eno osnovno šolo.

Ta nenaden obisk je gotove kroge ze-
lo presenetil in jih spravil v precejšnjo
zadrego. Kakor se govori, sta našla ome-
njena gospoda mnogo obtežilnega mate-
riala. »Straža« je vedela takoj po tem
obisku povedati, da bo imelo to gradivo
brez dvoma za posledico velike izpre-
membe pri prosvetni upravi mariborske
oblasti, katere se bodo zgodile v najkraj-
šem času. Ponderljikova »Straža« vzdr-
žuje te vesti ter obenem poroča, da je za-
ložil neki tukajšnji odvetnik manjkajo-
či znesek v blagajni ženskega učitelji-
šča, ki izvira še iz prejšnje uprave, in
sicer celih 39.000 dinarjev. Dasi ta vsota
ni majhna za sedanje razmere in se da
ta škoda, kakor vidimo, na en ali drugi
način poravnati, vendar je še hujiša na-
čin, kako se je sploh prišlo do te ugo-
tovitve. Komisija namreč ni mogla takoj
škontrirati blagajne, ker ni bilo — klju-
ča ter je morala čakati, da je ključ do-
spel po čudnih potih iz oddaljenega
Prekmurja po osebi, ki bi pravzaprav
se smela nikdar imeti nobenega oprav-
ka s to blagajno.

Gospoda sta se tudi posebno zanimala
za razne disciplinarne zadeve pri pro-
svetnem oddelku. Tudi tam sta bila ne-
ljubo presenečena o »objektivnosti«, s
katero se je postopalo v posameznih slu-
čajih. Pri tem je zlasti prizadeto moško
učiteljsiše.

Koncem koncev sta oba gospoda za-
pustila Maribor v zavesti, da je bila nju-
na pot z ozirom na javno upravo jako
potrebna, v Mariboru pa je ostala v kro-
gih SDS silna potrlost. Slovenci, ki se
tako radi ponašamo s čisto in objektivno
upravo, smo za eno umazano afero bo-
gatejši. Ta bo brez dvoma odprla oči me-
rodajnim faktorjem, da ni vedno in po-
vsod tako, kakor se zatrjuje na zgoraj.
Zato je zelo verjetno, da bodo nastopile
kot posledica vsemu temu morda v naj-
bližjem času precejšnje izpremembe pri
prosvetni upravi mariborske oblasti.
O zadevi bomo še poročali, ko bodo raz-
ne preiskave zaključene. Za danes mo-
remo samo pribiti, da leži glavna krivda
za to nečedno afero v politično stran-
karskem postopanju, ki se prakticira že
nekaj let tudi pri strogo strokovnih za-
dedah. Marsikaj se je govorilo in tudi
javno namigavalo že leta in leta. A ni-
kdo izmed poklicanih se ni zmenil za
to. Zdaj je moral priti Beograd, da na-
pravi red.

Politične vesti.

— Afera R. Pašić - D. Stojadinović. Polemi-
ka med obema nasprotnikoma se nadaljuje.
Dnevno objavlja »Politika« nove izjave obeh.
Opaža se pa, da je Stojadinović manj lepo-
seden, kakor R. Pašić, zato pa bolj pozitiven
ko R. Pašić. — Joca Jovanović, na katerega
se je tudi skliceval R. Pašić, je objavil v
»Vremenu« daljšo izjavo, v kateri ostro pro-
testira proti temu, da se njega vpleta v to
afero ter pravi, da ne more odgovoriti na
Radetova vprašanja. Končno izjavlja, da je
sicer pristaša Pašića, da pa visoko spoštuje
Ljubo Jovanovića, ki je po krivici vpleten v
to afero.

— Ljuba Jovanović in Nikola Pašić. Vse
kaže, da ne bo prišlo do odkritega boja med
obema voditeljema radikalne stranke, tem-
več da se bo spor omejil na Stojadinovića in
Radeta Pašića. V tej smeri deluje tudi Aca
Stanojević in število radikalnih poslancev, ki
hočejo, da se spor v tem zmislu reši, je ved-
no večje. V istem zmislu je pisala tudi »Sa-
mouprava«. Z zadovoljstvom se je konstatir-
alo v radikalnih krogih, da je L. Jovanović
ploskal Zivkovića, ko je ta hvalil v skupšči-
ni Pašića. — Nekaj poslancev iz bližje Pašić-
eve okolice pa zagovarja, da se izvede spor
do konca in Ljuba Jovanović izključi iz
stranke. Ta skupina pa ni velika in bo sko-
raj gotovo ostala v veliki manjšini. Drugače
pa poroča »Jutarnji list«, ki piše, da se Pašić
umakne iz političnega življenja. »Jutarnji
list« namreč piše, da pomirjevalna akcija
Ace Stanojevića ni uspela in da radikali spo-
znajajo, da je edina rešitev, če se N. Pašić
umakne iz političnega življenja. V tem slu-
čaju bi se baje radikalna stranka razdelila
na več frakcij. Če je ta napoved resnična, se
bo v kratkem videlo.

— Da bo proračun sprejet in da se pred
tem ne izvrše nobene izpremembe, je skoraj
gotovo. Rekonstrukcija vlade bi se izvedla
v najkrajšem času in bi iz vlade najbrže iz-
padel Pavle Radić vsled ozkih rodbinskih

zvez s Stepanom Radićem, od radikalov pa
minister za vere Trifunović. Se vedno pa se
mnogo govori o vladi, ki bi jo sestavil dr.
Ninčić.

— Ekspozice zunanega ministra. Najprej je
govoril finančni minister dr. Stojadinović o
naših vojnih dolgovih, ki znašajo skupno
15.183 milijonov dinarjev in sicer dolgujemo:
Ameriki 62.850.000 dolarjev, Vel. Britaniji
33.383.743 funtov in Franciji 1.738.586.000
francoskih frankov. Finančni minister je nato
obširno govoril o vprašanju zavezniških vo-
jnih dolgov Ameriki ter nato prešel na poga-
janja v Washingtonu. Pogajanja naše dele-
gacije da so bila povoljna, kar se najbolj vidi
iz tega, da se je tečaj našega delavskega po-
sojila iz 1. 1922. zelo pobiljšal. (Dr. Stojadi-
nović je seveda pozabil povedati, da imata
za ta uspeh največ zaslug slovenska člana
delegacije Shvegel in Matjašič. Op. ured.) Ko
je govoril finančni minister še o ureditvi na-
ših dolgov v Angliji in Franciji je prešel na
proračun. Ta predvideva 12.279 milijonov iz-
datkov ter 12.504 milijone dohodkov, torej
224 milijonov prebitka. Zaradi tega more
sprejeti amandmane v višini 224 milijonov
dinarjev. Da se bodo proračunski dohodki tudi
dosegli, se vidi iz stalno rastočih državnih
dohodkov. Tako so dali v letih 1923, 1924 in
1925 neposredni davki (v milijonih) 1188,
1446, 1.899 dohodkov, carine: 1.432, 1371,
1812, trošarina: 592, 668, 786, takse 832,
1.188, 1.186 in monopoli 2.008, 2.300 in 2.466
milijonov dinarjev dahadkov. Nato je govoril
finančni minister o valutni politiki. Dinar
mora biti stabiliziran in to se je z interven-
cijo Narodne banke tudi doseglo. Ugodna po-
sledica tega je, da je draginja manjša, kar
dokazujejo indekse številke. Indeks je zna-
šal 1. 1924 2.016, 1. 1925 1804 in 1. 1926 samo
1596. Nato je govoril dr. Stojadinović o davč-
ni politiki, naglašal neenakost obdačenja in
končno zopet enkrat obljubil izenačenje dav-
kov.

DOPIS IZ CELJA.

(Iz krogov NRS.)

Celjska »Nova Doba« je dne 25. marca ob-
javila uvodnik »Akcija radikalne stranke v
Sloveniji«. V tem članku je nanašanih toliko
pskov in toliko surovosti, da jih ne more-
mo pokriti s plaščem pozabljivosti. Dokler
se je Pribečevićeva skupina še solnela iz
vladni večini in dokler so celjski radikali
tihu — četudi z mržnjo v srcu — podpirali
sam. demokrasko gospodarstvo v občinskem
svetu, toliko časa so jim bili radikali vrli
narodnjaki in poštvalni državljani. Zdaj
pa, ko so se otresli jerskega jarma sam.
demokratov, pa psujejo sam. demokrati ra-
dikale čisto po rovtarsko: »plačani elemen-
ti; odpadki iz vseh vetrov; smeti in gola-
zen, ki misli, da še ni dovolj naplačkala in
izpila slovenske krvi; elementi, ki oneča-
ščajo slovensko ime; ljudje v peklenskem
močvirju korupcije in nepoštenja; itd.« Kot
vzrok prestopanja v radikalne vrste pa na-
vaja, da tisti, ki zapuščajo »državotvornu«
sam. demokrate, delajo to le »iz osebnih ra-
čunov zaslužka in po receptu, kakor so se
nekad slabihi in propalice prodajali Beču«.

Tako surovo zmerjanje nasprotnikov kaže
pač, da je sam. demokratom zmanjkalo stvar-
nih dokazov, ki se nikdar in nikoli ne mo-
rejo s psokami nadomestiti. Ves ta izbruh
neciviliziranega človeka lahko označimo z
znanim nemškim pregovorom »Wie der
Schelm ist, so denkt er!« ali pa po slovensko
povedano: Psokve lete iz ust v nedrje!
Kdor hoče na ta način nasprotnika oblatiti,
umaže le samega sebe; na ta način bodo
sam. demokrati najlažje izgubili še tisto tro-
pico poštenjakov, ki v svoji konzervativni
komodnosti še niso zapustili sam. demokrat-
skega tabora.

Za zmerjanje danes ne gre, pač pa hoče-
mo ugotoviti, iz katerih stvarnih nagibov se
čim dalje bolj redčijo vrste pristašev samo-
stojne demokraskke stranke. Ze ob ustano-
vitvi JDS, kmalu po prevratu, so uvideli
razumnejši napredni možje, da so prečanski
naprednjaki zagrešili usodno napako, ko so
se zvezali v enotno demokrasko stranko.

Druga seceja poštenih naprednih mož iz
tabora sam. demokratov se je izvršila tak-
rat, ko je bučno završalo o nekih tajnih
fondih, ki bi se bili morali uporabljati za
rešitev slovenskega Korolana, pa so izginili
kdove kam. Sam. demokraskta stranka bi
bi naj bila takrat brezobzirno posvetila za
kulise ter dopustila, da izginejo krivci s po-
litičnega površja in marsikaterega značajne-
ga moža bi bila tako ohranila v svojem ta-
boru.

Marsikdo je uskočil iz sam. demokraskih
vrst takrat, ko se je tako očitno pogazil vo-
lilni dogovor za ljubljanski mandat. In sam.
demokratom ni bilo dovolj, da so dr. R-ju
povzročili očitno krivico, ampak vrhu tega
so še uprizorili gonjo in sistematično zasra-
movanje zaslužnega moža, ki ga osobito mi
Celjani do dna duše poznamo in cenimo še
iz tistih časov, ko je poštvalno deloval
pri narodnih in kulturnih prireditvah na
vročih celjskih tleh. Samo politični apatično-
sti slovenske inteligence se imajo zahvaliti
voditelji sam. demokraskke stranke, da jih
ni ob tisti priliki pomedel vihar ogorčenja s
političnega pozorišča.

To so le nekateri izmed usodnih sunkov,
ki jih je sam. demokraskta stranka prizadela
sama sebi. Da ni pri tem že popolnoma iz-
krvavela, se ima največ zahvaliti svojemu
brezobzirnemu terorju, ki še varuje stranko
pred razsulom. Pohlevnim pristašem moli
ovsa, ki si ga je obilo nakupčila v raznih
zavodih, situžem in rogoviležem je prikril
bela udobna koritca, za očitne nezadovoljne-
že pa ima pripravljen oster bič v uredniških
svoje časopisja. Čez vse to pa ogrinjajo
bleščeč plašč narodnega in državnega edin-
stva, ki jim pa kar ročno zdrkne z ramen,
ako »režim« temu ali onemu na prste stopi.

To so jasno izraženi stvarni vzroki, ki so
že marsikoga privedli v drug političen tabor
in ki bodo tudi v bodoče razredčevali sam.
demokraskte vrste, pa najsi »Nova Doba« v
svoji besni jezi še huje rentiči in psuje.

Dnevne vesti

LJUBLJANSKI DELEGAT.

Na sobotni seji skupščine je govoril posl. Pušenjak o proračunu finančnega ministra. Med drugim je dejal:

»Značilno za naše razmere je redukcija, ki se je izvršila pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Odpravljeno je mesto namestnika finančnega delegata. Ta redukcija je neumestna, ker je delegat sam fizično nesposoben občeati s strankami. On je si-cer dober teoretik, a slab praktik. (Fin. mi-nister: On je dober uradnik! Kremžar: Za Vas žet) On ni nikdar služboval pri nižjih inštancah, ampak je bil vedno v centralnih uradih. Radi tega ne pozna naših gospodar-skih razmer. Zato se ne ozira prav nič na gospodarske prilike in navija davčni vijak do skrajnosti. Ker je davčni vijak pri nas tako navit, je Slovenija plačala l. 1924 raz-meroma največ davka. Ker pa Slovenija pla-ča toliko davka, trdi g. finančni minister, da je g. delegat v Ljubljani najboljši uradnik. Mi pa vemo, da se ljudje proti nobenemu uradniku toliko ne pritožujejo kakor proti g. delegatu v Ljubljani. Od maja lanskega leta pa do marca letošnjega leta se je vrstil shod za shodom davkoplačevalcev v Sloveniji, ki so vsi brez razlike strank protestirali proti postopanju finančnega delegata v Ljubljani. Finančni delegat je s svojim delovanjem ustvaril enotno fronto davkoplačevalcev v Sloveniji. Finančni delegat v Ljubljani dela z davkoplačevalci kakor z brezpravno rajo. (Medklci: Škandal! Veliko ogorčenje.)

aLsko leto je ukinitelj dopuste davčnim uradnikom, dasi so jim ti v uradniški za-konu zajamčeni. Ukinitelj je tudi izplačevanje občnih in okrajnih doklad našim samo-upravnim zastopom. (Poslanec Skulj: Nima nobene pravice za to!) Šele po dolgotrajnih intervencijah jih je začel zopet izplačevati, toda ne vsem.

G. delegat je tudi zakrivil, da so odpravili davčne naloge, kar je davkoplačevalce hudo razburilo. Razen tega čujemo, da je nedavno tega izdal brez zakonitih pooblastil davič-nim uradnikom navodilo za predpisovanje davkov. To navodilo bo imelo za posledico, da bodo davčni vijaki še bolj naviti.

G. delegat v Ljubljani nima srca niti za davkoplačevalce, ki prodajajo, niti za svoje uradnike.

Ko so uradniki finančne stroke poudarjali, da je potrebno, da se krivice, ki so se jim zgodile pri prevzemu in katere krivice so se v drugih resorih popravile, popravijo, je za-niželjivo odgovoril: »Ako me ljudstvo sovra-ži, naj me še uradništvo.« (Medklci: Finan-čni minister ga pa ne sovraži!) Tak odgovor je dovolj značilen za našega finančnega dele-gata.

Občni zbor Kola jugoslovanskih sester. Dne 28. t. m. na evetno nedeljo se je vršil 6. občni zbor Kola jugoslovanskih sester. Shod je otvorila predsednica ga. Tavčarjeva, ki je pozdravila vse navzoče, zlasti pa delegatke iz Murske Sobotice, Novega mesta, Kranja, Škofje Loke, Kamnika, Štepanje vasi, Radov-ljice, Brezje in Leskova nato se pa spomnila vseh preminulih članic in društvenega do-brobitnika Rakovca, ki je Kolu volil 10.000 Din v poseben fond. Sledilo je tajniško poročilo in blagajniško. Revizorski odbor je predlagal društvu zaupnico, ki je bila sprejeta. V novi odbor so izvoljene Tavčarjeva kot predsed-nica, Berbučeva, Jankovičeva, Engelmanova, Wesnerjeva, Vodopivecova, Zbaničnikova, Po-gačnikova, Gašperlinova, Lindnerjeva, Krai-gerjeva, Majaronova, Počkarjeva, Skafarje-va, Krausova, Nyklova, Pristovova, Rozmano-va, Tomažinova, Turkova, Rajničeva, Gromo-va, Babnikova, Santlova, Zitekova, Svellič-eva, Macherjeva, Zupančičeva, Šmalcova, Tur-kova, Gornikova in Hesičeva. Stavljani so bili tudi razni predlogi. Obširnejše poročilo o delovanju društva priobčimo prihodnjik.

Uradni liste z dne 27. t. m. objavlja: Pojmanje glede uslužbenih listov v resortu finančnega ministrstva; izpremembo v ure-dbi o draginskih doddadah za duhovništvo vseh konfekcij, priznanih z ustavo in razpis o ocarinjenju soli ob uvozu.

Kongres najemnikov iz vse države v Za-grebu je sklenil med drugim resolucijo s katero pozivlja — z ozirom na to, da vse do-slej tozadevno niso nič stvarnega storile — vse mestne uprave v državi, da se sestanejo čimprej k skupnemu dogovoru, glede vpra-sanja pobiranja akutne stanovanjske mize-rije, specijalno glede najetja cenega enozem-skega posojila in organizacije skupnih pri-pravilnih del za zgradbo cenih in zdravih stanovanj. Resolucija zahteva, da se čimprej omogoči, da bo imela vsaka družina svoje stanovanje. Kongres je izbral deputacijo, ki bo resolucijo osebno izročila načelniku me-sta Zagreba s prošnjo, da prevzame Zagreb v tem pogledu inicijativu.

Zakon v avtorskem pravu. Tekom tega tedna se vrši v ministrstvu prosvete konfe-rencija, ki bo razpravljala o načrtu zakona o avtorskem pravu. Baje bo zakonski načrt končno veljavno redigiral minister prosvete sam.

Visoka tehnična šola v Zagrebu. Mini-strski svet je odobril dopolnilni predlog pro-svetnega ministrstva k finančnemu zakonu, glasom katerega se uvršča tehnična visoka šola v Zagrebu med fakultete.

Ljudska univerza se otvori meseca sep-tembra tudi v Solunu. Profesorje bodo ime-novale mešane komisije. Univerza bo imela zaenkrat teološko fakulteto, filozofsko in fakulteto za politične znanosti.

Sušak dobi vojašnico. Te dni se je mu-dila na Sušaku komisija vojnega ministrstva, ki išče primeren prostor za zgradbo vojaš-nice, ker se je pokazala potreba, da se nastani na Sušaku garnizija.

Udeležencem geometerskega kongresa v Zagrebu je dovolil železniški minister 50% popust na državnih železnicah. Kon-gres se vrši, kot znano dne 28. in 29. t. m.

Književni natečaj. V Beogradu se je pravkar ustanovilo društvo ljubiteljev umet-nosti z imenom »Cvijeta Zuzorić«. Strokovni člani književnega odseka so: dr. Izidora Se-kuličeva, gg. dr. Svetislav Petrović, urednik Književnega Glasnika, dr. Ivo Andrić in To-dor Manojlović. Ta jury je razpisal natečaj za letošnji najboljši leposlovni umoviv v prozi (4.000 Din nagrade) ali v stihu (2.000 Din). Delo sme biti letos objavljeno ali še ne natisnjeno. Vposlati najkasneje do 31. de-cembra 1926 na naslov: Dda Olga St. Stano-jević, predsednica udruženja »Cvijeta Zuzari-ć«, Bitolska 34, Beograd.

Znižanje plač. Ravnateljstvo tovarne v Našicah je znižalo vsem uslužbenecem plače za 15%. Umevno je, da je povzročila redukcija plač med nameštenci veliko razburje-nje. V tovarni je uslužbenih nad 2000 ljudi.

Beograjski tehniki v Zagrebu. Sluša-te-lji II. letnika tehniške fakultete v Beogradu so prispeli te dni v Zagreb, kjer posetijo svoje kolege ter si ogledajo velesojem.

Kamniška podružnica Jugoslovanske Matice imela je dne 18. marca svoj redni občni zbor v dvorani Narodne Čitalnice. Udeležba je bila večja, nego pri občnih zbo-rih prejšnjih let, vendar žalibog še vedno premajhna. Žalostno je, da se Kamničani, ki so bili včasih na glasu kot narodni zavedni, tako malo zanimajo za to društvo, katero tvori najvažnejšo vez med nami in našimi n odrešenimi brati. Odbor je poročal o de-lovanju podružnice in zlasti lepo uspeših dveh prireditvah na Koroski dan, o številu članov, katerih je 263 in o materijelnih uspe-hih, kateri so povoljni, ker je podružnica v prošlem društvenem letu odposlala pokrajn-skemu odboru znesek Din 8.245,75. Izvoljen je bil z malimi spremembami prejšnji od-bor. Po običnem zboru je g. prof. dr. Valentin Rožič v imenu Jadranske straže predaval »o pomenu Jadranskega morja za našo državo«. V poetično navdahnjenih besedah je opisal lepoto morja in njegovo važnost za narodno gospodarstvo ter orisal položaj našega Ja-dranskega morja in razvoj njegovih obal. Ta-kih predavanj bi trebalo še več, da se tudi v naših krajih dvigne zanimanje za ta največji biser naše države.

Konzulat OSR v Ljubljani pozivlja vse one češkoslovaške državljane roj. letnikov 1904, 1905 in 1906 in starejše, ki se dosedaj k naboru še niso prijavili, odnosno ki svoji naborni obveznosti iz kateregakoli vzroka niso zadostili, da se pisмено ali ustmeno čimprej javijo pri čsl. konzulatu v Ljublja-ni. Nabori se bodo vršili meseca aprila, o čemur bodo obvezanci potom tiska in poseb-nih pozivnic pravočasno obveščeni.

Velikanski razvoj nemškega zračnega prometa. Kot poročajo iz Berlina, bo imela Nemčija v kratkem vsega skupaj 43 zračnih dopis, katerih dolžina bo znašala 17.000 km. S prvim aprilom bo oskrbovalo zračni pro-met 110 letal.

Nazadovanje brezposelnosti v Avstriji. Od srede februarja do srede marca se je zni-žalo število brezposelnih v Avstriji za okrog 18.000, od srede marca do danes pa za okrog 10.000. S tem je padlo število brezposelnih, ki živajo podpora pod 200.000.

Otvoritvena seja »Helenske Akademije«. Te dni je bila ob velikih svečanostih otvorjena »Helenska Akademija« v Atenah. Otvoritveni seji so prisostvovali ministrski predstojnik, člani vlade, diplomatični kor, za-stopniki umetnosti in znanosti ter že imeno-vani akademiki. Otvoritveni govor je imel Pangalos.

Pri deželnem sodišču v Ljubljani sta razpisani dve mesti višjih sodnih svetnikov. Prošnje je vložiti do 10. aprila pri predsed-ništvu omenjenega sodišča.

Gripa v Rusiji. V Moskvi grasi epide-mej gripe. Vsak teden oboli okrog 10.000 oseb. Ljudski komisariat za zdravstvo je sklical v svrhu posvetovanja glede mer za pobiranje epidemije kongres zdravnikov.

Velikanski požar na Ruskem. Iz Moskve poročajo, da je izbruhnil v neki vasi v okrožju Sluzk požar, ki je vpepelil okrog 800 kmetijskih hiš, pri čemur je poginilo 90 ljudi in mnogo živine.

5000 oseb zbolelo na spalni bolezn. Kot poročajo iz Londona, je obolelo v zadnjem času na Angleškem, posebno v okolici Bir-minghamu nad 5000 oseb na spalni bolezn. Bolezen pušča, v slučaju, da bolnik sploh ozdravi, posebno pri otrocih, v moralnem in duševnem oziru neugodne posledice. Sred-stvo za pobiranje epidemije še ni najdeno.

Eksplzijska katastrofa pri Lyonu. V neki kemični tovarni pri Lyonu je nastala te dni strašna eksplozija. Tovarna je poru-šena. Izpod ruševin so izvele 35 oseb. Do-slej je ugotovljen en mrtvec in 40 — večino-ma težko — ranjenih. Eksplozija je nastala, ker se je vnel eter.

Rudniška katastrofa v Essenu. V Ober-hausenu pri Essenu se je odrgalo te dni dvi-galo za transport rudarjev ter padlo v glo-bočino. Šest mož je bilo ubitih, večje število pa težje ali lažje poškodovanih.

Železniška nesreča na kolodvoru v Mag-deburgu. Na glavnem kolodvoru v Magde-burgu je zavozila neka lokomotiva v osebni vlak. Štirje zadnji vagoni so bili popolnoma razbiti, 31 oseb pa je bilo težje ali lažje poškodovanih.

Velikanski požar v Guatemali. Te dni je izpepelil velikanski požar velik del mesta Guatemale. Mnogo rodbin je brez strehe.

Lift ga je zmečkal. Milorad Gjorgjević, agent tvrde Albul in Demajo v ulici Kralja Petra v Beogradu, se je peljal te dni s tovrnim liftom v klet, pogledal, če so de-lavci svojo delo že dokončali. Ko se je peljal nazaj, je hotel delavcem še nekaj povedati. Zato se je sklonil ven. Medtem je prišel lift do stopna. Gjorgjević je treščil z glavo ob strop, izgubil ravnotežje in padel na tla lif-ta. Ker je obvisela njegova glava zunaj, je prišel med nadaljnjim dviganjem med lift in steno, od koder so ga potegnili končno popolnoma zmečkanega iz razmesarjenega.

Kapitalen avto. Te dni se je pripetila v Beogradu nenavadna nesreča. Po Dubro-vački ulici je vozil s srednjo brzino proti donavskemu nabrežju ogromen, težkonalžen železniški avto. Na tiru, ki vodi iz klavnice se je zaletel z vso silo v neki tovrni vlak. Pri tem je skočila lokomotiva in dva vagona s tira, en vagon pa se je prevrnil. Blago je zletelo z vagonov na vse strani. Lokomotiva je bila precej poškodovana, dočim se avto-mobilu ni zgodilo prav nič. Po čudnem za-ključku ni bil poškodovan niti strojevodja, niti kurjač niti sofer.

Izredno priljubljen je bil. V Bački To-poli je živel že več let ruski begunec Ka-verdžin v skupnem gospodinstvu z Jehisavo Kovač, kateri je podaril tekom časa okrog 47.000 Din. Te dni je izvedel, da je izdala ves ta denar za drugega ljubimca. To ga je tako razjuralo, da jo je v prvi jezi zadavil. Ko so prišli nato ponj orožniki, jih je na-padla velika množica ljudstva, ki je zahteva-la, da ga izpuste, češ, da je bil splošno znan kot dober človek. Kaverdžin je moral svoje preveč zveste prijatelje sam pregovoriti, da so se pomirili.

Rekord v vlomih. Po okolici Vočina v Slavoniji se klati tolpa zločincev, ki je izvršila v dveh dnevih 19 vlomov. Neki orožniški patrolji se je posrečilo ujeti par članov tolpe.

Obveščam čenj. občinstvo, da prevzamem od danes naprej avtovožnje v Italijo. — PAVEL STELE, avtotaksi, Ljubljana, Poljan-ska cesta 3, telefon 942.

Aretacija jugoslovanskega »general-steblerja« v Dresdenu. Na dresdenskem ko-lodvoru so našli te dni detektivni gospoda v oficirski uniformi, ki je spal »spanje pravič-nega« na baržanasti klopi čakalnica l. raz-reda in smičal, da so se stene tresle. Ker je v Dresdenu prepovedano spati v železniških čakalnicah, so moža aretirali. Na policiji se je izdal za jugoslovanskega generalštabnega častnika. Ko pa so mu jeli preiskovati jetra in obrbati, se je izkazalo, da laže. Nemške oblasti so se obrnile na beograjsko policijo, ki je ugotovila, da gre za pustolovca Vi-to-mira Jovanovića, ki je izvršil pod imenom Boško Petrović, oziroma Mirko Petrović več lumparij, radi katerih ga oblasti že dalje ča-sa iščejo.

Deset juvelirjev hkratu je hotel oropa-ti. V Parizu se zagovarja te dni velikopote-zen lopov, kakršnih pozna tamkajšnja kri-minalna zgodovina malo. Marquis de Cham-paubert, recte Jean Gourant, je bil posestnik krasne vile v pariški okolici. Nekega dne je poslal desetim pariškim juvelirjem hkratu dopise, v katerih jih pozivlja, da se zglase v njegovi vili, češ, da ima na prodaj več dragocenih draguljev, ki bi jih uventualno tudi zamenjal, radi česar naj prinesejo druge dragulje seboj. Ker je bil dopis trgovsko sti-liziran, se je zdel enemu od juvelirjev sum-ljiv in nesel ga je na policijo. Posledica te-ga je bila hišna preiskava pri »markijcu«. Po-licija je razkrila v vili skrivno sobo v ka-teri se je nahajal peklenški stroj, napolnjen s strupenim plinom, iz česar sledi, da je ho-tel »marki« svoje žrtve omamiti in oropati. Gourant je bil aretiran. Seveda je odločno tajil. Ko pa so ga spravili v zadržalo, je jel simulirati blaznost, s čimur pa ni reširal. Nadaljna preiskava je ugotovila, da je »mar-quis« de Champaubert identičen z avtomobilskim agentom, ki je ogrožal nekoliko preje v Nantesu več ljudi za skupno vsoto 2 milijonov frankov, nakar je pobegnil. Gourant je najel namreč v Nantesu velik trgo-vski lokal, nastavljal 20 uslužbencev ter dal tiskati luksuriozne kataloge v katerih je po-nujal v nakup avtomobile. Pogoji so bili ja-ko ugodni. Reflektant bi bil imel dobiti av-tomobil, če bi plačal četrtino cene — seveda pa šele 14 dni po plačilu. Ko je inkasiral Gourant v kratkem času nad 2 milijona fran-kov, jo je popihal v Pariz, kjer si je kupil vilo in pripravil coup radi katerega je bil aretiran.

Raznovrstno pomladansko obleko nudi najceneje JOS. ROJINA, Ljubljana Aleksandrova c. 3.

Množestvena diareja policijstov ob pri-hodu Hindenburga v Leipzig. Na zadnji seji saškega deželnega zbora je sporočil notranji minister, da je obolelo na dan H'ndenburgovega obiska v Leipzigu nenadoma okrog 400 policajev na — silni diareji. Sprva so mislili, da gre za zastrupljanje, pozneje pa so ugotovili, da je bilo primestano menaži policijstov samo neko odvajalno sredstvo. O zadevi je bilo obveščeno državno pravdniš-tvo, ki raziskuje sedaj, če ne gre za kaznji-vo dejanje, izvršeno iz političnih motivov.

Čevljarji se opozarjajo na razpis nabave čevljev za policijske agente objavljen v urad-nem listu št. 28, z dne 27. marca 1926.

Dostojevski Idiot, roman v štirih delih je izšel. Naroča se pri Zvezni knjigarni, Ljubljani.

Ljubljana.

Prihod rekrutov. V soboto zvečer in včeraj so se pripeljali v Ljubljano rekruti. Pri tej priliki opozarjamo oblasti, da naj skrbje zato, da mladeniči ne bodo popivali po mestu ter delali kravale, kot je to običajno.

Nekoliko nevarnih barab pod ključem. Pred par dnevi je bil izvršen v Mencingerje-vo zajutrkovalnico na Sv. Petra cesti drzen vlom. Vlomilec sukradli za okrog 2000 Din

gotovine in za okrog 3000 Din jestvin, liker-jev itd. Par dni nato so bili lopovi izsledeni v razpadajoči baraki v Komenskoga ulici. Stvar sama na sebi ne bi bila prav nič in-teresanatna, interesantna pa je spričo dej-stva, da je bilo mogoče, da so se shajali kri-minalni tipi že dalje časa na mestu, kjer so jih dobili, — to se pravi sredi mesta — ne da bi jih bilo »hudno oko postavce« zasačilo. Še interesantnejša je pa stvar spričo dejstva, da so bili lopovi prijeti na podlagi ovadbe nekega gosta, ki jih je poslušal, kako so se pripravili ter očitali drug drugemu v gostilni pri »Krofus« salame, šunko itd. — Sicer pa — kaj bo par barab, ki so ukradli par tisoč kronic in par konserv, saj ljubljanski de-tekktivni miti Pipanovega morila ne morejo najti ...

IZ KONGRESA STANOVANJSKIH NAJEM-NIKOV V ZAGREBU.

Dne 21. marca 1926 se je vršil v Zagrebu izredni kongres stanovanjskih najemnikov kraljevine SHS. Kongres je osvojil sledeče:

Resolucije:

Najemniška društva so opetovano in pra-vočasno opozarjale odločujoče faktorje na težki položaj, v katerem se nahajajo naši stanovanjski najemniki, kakor tudi na sred-stva, ki jih je treba uporabiti, da se iz tega stanja rešijo. Stanovanjska kriza se ne da rešiti z reguliranjem uporabe obstoječih stanovanj, temveč edinole z zidanjem novih stanovanjskih zgradb.

Savez najemnikov je predložil že pri svoji ustanovitvi, dne 21. oktobra 1924 gospodu ministru socialne politike izgotovljen načrt zakona, s katerim se je imelo pristopiti k stvarnemu reševanju stanovanjske krize, namreč z osnutkom gradbenih zadrug na-najemnikov, ki bi bile imele ti dvi predno-sti, da so jih imeli osnovati najemniki samo onih mest, ki čutiljo za to potrebo in da so imeli v te zadruge doprinarjati v glavnem samo najemniki. Ali vsled nerazumevanja, malomarnosti in nesposobnosti upravnih faktorjev je ostal to samo glas vplojnih v pu-ščavi, a mesto tega je izšel zakon, za kate-rega je bilo vsakomur jasno, da je neizved-ljiv, ker kaže popolno brezglavnost, s tem, da dovoljuje hišnim lastnikom v številnih slučajih pravico odpovedati, ne da bi se po-brigal predhodno za to, kjer se bodo te de-ložirane družine namestile.

Obupno stanje, v koje so dovedeni najem-niki z današnjim stanovanjskim zakonom, se najbolj zreali v dejstvu, da ga same obla-sti ne morejo konsekvntno dalje izvajati iz strahu pred rušenjem javnega miru in dru-žabnega reda.

V skrb za mir in zdravje svojih članov ter da jih varuje pred vsemi mogočimi ne-srečami, ki prete njim in celemu prebival-stvu, predstavniki najemniških organizacij iz cele države najodločneje zahtevajo od vseh odločujočih faktorjev, da se zakonodaj-nim potom že v sedanjem budžetskem za-konu za leto 1926-27 uvede naredba, s katero se potom izmenjave člena 8. stanovanjskega zakona ne sme nihče prisilno izseliti, predno se mu ne dodeli drugo stanovanje.

Najemniki te države pozivljajo že sedaj pristojne faktorje, da se pravočasno lotijo priprave za nov stanovanjski zakon pa načel-nih, navedenih v priloženem projektu zaka-na, sprejetem na današnjem kongresu.

Predstavniki najemniških organizacij za-htevajo končno, da pristopijo država in mesti-ne občine takoj k povzdigi zgradb za svoje urade, a posebno da država za svoje potrebe ne kupuje že obstoječih zgradb, namesto da bi z istimi sredstvi gradila nove ter da ne jemlje v najem privatnih zgradb, s čemur se bolj poostreje stanovanjsko krizo, in to za drage in visoke najemnine, s katerimi bi mogla v malo letih zgraditi lastna poslopja.

Sokolstvo.

Jugoslovanski Sokolski Savez

Šteje danes okrog 80.000 pripadnikov, ki so včlanjeni v 441 društvih. Društva so po-razdeljena v 23 žup: Banja Luka, Beograd, Bjelovar, Celje, Kragujevac, Kranj, Ljublja-na, Maribor, Mostar, Niš, Novi Sad, Novo mesto, Osijek, Rijeka-Sušak, Sarajevo, Skop-lje, Split, Šibenik, Tuzla, Užice, Veliki Beč-kerak, Zagreb, Zajecar. Po vsej državi ima naše Sokolstvo trdne postojanke, ki jih upravljajo in vodijo odlični in nesebični so-kolski delavci. Te postojanke so nam porok za sokolsko bodočnost naše države! — Po fuziji župe Ljubljana in Ljubljana I je po-stala ljubljanska sokolska župa najmočnejša v JSS, vendar ji pa še nekatere druge župe prav blizu slede in tu bi omenil v prvi vrsti župo Novi Sad, ki je ena najpridnejših in toč-nih v Savezu. — Kljub separatističnemu hr-vaskemu Sokolstvu, jugoslovansko sokol-stvo neprestano raste in napreduje. Z goto-vostjo pa moramo upati, da se bodo tudi voditelji hrvaškega Sokolstva izrekli, ali pa jih bodo pognali kot neresne Sokole, ki ne pojmujejo vzvišenosti sokolske ideje, nji-hovi člani sami, ki uvidevajo, da je Sokolstvo popolnoma nekaj drugega kot pa politika. Trezni člani iz hrvaškega Sokola in teh je dosti uvidevajo, da mora biti v edinstveni skupni slovanski državi le eno Sokolstvo, priznani bodo svoje napake in se vrnili v okrilje JSS, kar Hrvatje sami in vsi Jugoslo-veni iskreno želimo.

Meč kralja Aleksandra.

Starosta JSS br. Gangl je bil pozvan 18. marca v Beograd na kraljevi dvor. Tu je imel sestanek razven z drugimi tudi z mini-strom dvora g. Jankovićem in predstavniki župe Beograd. Sestavili so pravilnik za »Meč kralja Aleksandra«, kot prehodno dodelo Nj. Vel. kralja Aleksandra za vsakoletno zmagovalno vrsto na medletnih tekmah ju-goslovanskega Sokolstva. Na izrecno kraljevo željo bo izročen ta meč vrsti ljubljanskega Sokola kot zmagovalki na lanskeletnih med-zletnih tekmah 11. aprila ob pol 11. uri do-poldne na svečani matineji zbranih s so-

kolsko akademijo v Narodnem pozorišču. Tej predaji bodo prisostvovali razven kralja zastopniki vlade, diplomatski zbor i. dr. Zmagovalna vrsta ljubljanskega Sokola bo nastopila s posebnimi telovadnimi točkami. Med je krasno in dragoceno darilo; dragoceneje timbolj, ker je darilo Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je iskren in navdušen podpornik in zaščitnik jugoslovenskega sokolstva.

Sport.

Sobotne sportne prireditve.

ASK Primorje : ŽSK Hermes — 4 : 1. Popoldne se je nadaljevala na igrišču SK Ilirije finalna tekma za Krišperjev pokal; kakor znano je bila dne 19. t. m. od sodnika prekinjena. Na posebno odredbo podsaveza je bil dostop publike k tej tekmi zabranjen, da ne bi zopet prišlo do incidentov. Nadoknadiči je bilo treba še 1-krat 45 minut. Ker je bilo igrišče v zelo slabem stanju, se tekma ni mogla razviti tako, kakor bi se sicer. Posebno se je odlikoval obrambni trio Hermesa, kateremu gre tudi zasluga, da Primorje kljub premoči v tej nadaljevalni tekmi, ni moglo zabiti nobenega goala; rezultat je torej ostal isti, kakoršen je bil ob prekinitvi. Tekmo je sodil seveda kakor zadnjič g. Fink. Iz tekmovalja za Krišperjev pokal je izšel tekmovalni zmagovalec ASK Primorje; koncem tekme je izročil predsednik podsaveza g. Jaklič zmagovalnemu moštvu pokal, ki preide tedaj v njegovo trajno posest.

Nočni tek ASK Primorje po Ljubljani. Agilna lahkoatletika sekcija ASK Primorje je priredila takozvani nočni tek po ljubljanskih ulicah. Začetek je bil ob 19. uri. To je prva prireditev te vrste v Ljubljani. Ta korak s strani Primorja iskreno pozdravljamo; sploh je Primorje v teku zadnjega leta storilo zelo veliko v propagandne svrhe lahke atletike in sta stopila Ilirija in Jadran, posebno pa zadnji bolj v ozadje. Prireditve se je popolnoma posrečila ter vzbudila veliko zanimanje občinstva. Tekme so se poleg Primorja (14 tekačev) udeležili še Ilirija (7 tekačev), Krakovo (2 tekača), in Svoboda (2 tekača). Tekalci so bili razdeljeni v dve kategoriji. V I. kategorijo so prispeli na cilj kakor sledi: 1. Slapničar (ASK Primorje), 2. De Reggi (SK Ilirija) 30 m za prvim, 3. Držaj (SK Ilirija), 4. Gabršček (SK Svoboda); v II. kategoriji pa: 1. Močan, 2. Zorga, 3. Arhar (vsi ASK Primorje), 4. Ogrin (SK Ilirija).

Nedeljske sportne prireditve:

SK Jadran : SK Ilirija — 1 : 9. Tekma se je vršila na igrišču SK Ilirije. Jadran je šel v boj s šestimi rezervami in doživel vsled tega tudi temu primeren poraz. Nikakor nam ni razumljivo, da vzame Jadran stvar tako lahko in nastopi pri tako važni tekmi s tolikimi rezervami; sploh je Jadran v letošnjem letu zelo padel; vzroki ležijo najbrže v notranjih razmerah kluba. — Tekmo je sodil g. Planinšek; njegove odločitve, posebno radi nekaterih off-sid-ov, so bile precej dvomljive in ni bil na svoji običajni višini.

SK Slovan : SK Svoboda — 16 : 0. Mlada Svoboda je doživela primeroma hud poraz. Vzrok temu je, da je nastopila Svoboda s popolnoma novimi, mladimi močmi, ki so večinoma začetniki. Tekmo je sodil dobro g. Deržaj.

Obe tekmi spadata v IV. kolo prvenstvenih tekem; ostale tekme, ki bi se morale vršiti, so bile vsled nesposobnosti igrišča, odgojene.

SAHOVSKI TURNIR NA SEMMERINGU.

XV. kolo: Aljehin je porazil Retfija, Spielman Vaydo, Treybal Tarrascha, Grünfeld Davidsona, Janovsky Rubinstejna, Yates Michela. Partija dr. Vidmar : Roselli, Gilg : Knoch in Niemcevič : Tartakover so končale remis. Stanje po XV. kolu: Spielmann 11 in pol, Aljehin 11, Niemcevič, Tartakover 10 in pol, Vidmar 10, Tarrasch 8 in pol, Janowsky, Retfi 7 in pol, Vayda, Yates 6 in pol, Gilg 6, Davidson 5 in pol, dr. Michel 4 in pol, Knoch 4, Roselli 1.

Gospodarstvo.

IZ ZBORNICE ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI.

V torek se je vršila seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, na kateri so se obravnavala važna vprašanja, ki se tičejo obrtništva. Odsek je razpravljal o ustanovitvi Državne obrtne banke. Zakon je v skupščini že sprejet, toda še ne izglasovan. Zborničnim zahtevam po ustanovitvi filijalk v Ljubljani in Mariboru se ni ugodilo. Treba je zato, da se vsaj v štatutu dobe jamstva, da bo banka slu-

žila pravično tudi interesom slovenskega obrtništva. Odsek je sklenil, da Zbornica prosi ministra dr. Krajača, da bi vsaj pri sestavi bankinih štatutov vpošteval interese slovenskega obrtništva. Na dnevnem redu je bil nadalje načrt novega zakona o pobijanju draginje. Odsek je sklenil, da se zahteva od ministra za socialno politiko, da se načrt tega zakona ne predloži narodni skupščini in da se sedaj veljavni zakon za pobijanje draginje čimprej ukine. Ker je minister dr. Krajač izjavil v narodni skupščini, da pripravlja nekatere nove zakone, na katerih je interesirano naše gospodarstvo, je obrtni odsek sklenil, da se predloži ministru trgovine in industrije osnutek novega gostilničarskega zakona, kakor ga je izdelala Zbornica sporazumno z Zvezo gostilničarskih zadrug. Obrtni predpisi za gostilničarstvo morajo biti taki, da bodo ustrezali zahtevam, kakor jih stavi javnost na gostilničarski obrt in da bodo nudili tudi podlago za uspešen razvoj in povzdigo gostilničarstva in tujskega prometa.

V razpravi so bila važna obrtnopravna vprašanja, med temi vprašanje poostritve usposobljenosti pogojev za sodavičarski obrt, zopetno uvedbo omejenih stavbnih koncesij, monopoliziranja elektroinstalacijskih del s strani nekaterih elektran. Obrtni odsek je končno z odobravanjem vzel na znanje intervencijo Zbornice pri ministru trgovine in industrije in pri poslanskih klubih radi prikrajanja Slovenije pri kreditih za strokovno strokovno šolstvo.

Občni zbor Trgovske banke d. d. v Ljubljani se je vršil dne 26. marca 1926, kjer je bilo 2/3 delniške glavnice zastopane. Iz poročila Upravnega sveta posnamemo, da se je ta naš domaći zavod tudi v letu 1925 zelo lepo razvijal ter da so se zlasti vloge izdatno, in sicer skupaj za okroglo 28 milijonov dinarjev povečale, kar dokazuje posebno zaupanje vložnikov do tega zavoda. Skupne vloge znašajo sedaj preko 126 mili-

jonov dinarjev. Čisti dobiček znaša 2 milijona 140.791.16 dinarjev, od kojega se bode s 1. aprilom tega leta plačala dividenda po 9 Din za delnico. Rezerve so se dotirale z zneskom Din 650.000.— tako, da znašajo sedaj Din 5.100.000.— in so presegle že eno tretjino delniške glavnice Din 15.000.000.— Tako centrala, kakor tudi vse podružnice so dosegle prav lep uspeh ter je ta zavod, pri katerem je udeležen večji del naših trgovcev in obrtnikov, z zaključkom leta 1925 lahko popolnoma zadovoljen.

ROPARSKI UMOR PROSTITUTKE V BUDAPEŠTI.

V poslopju »Cyklop-garaže« v Kerte-szevi ulici je bil razkrit te dni zločin, ki spominja na roparski umor prostitutke Amalije Leirer. V 4. nadstropju je stanovala kokota Köhler. Ker je ni bilo že štiri dni na spregled, je pogledala hišnica skozi ključavnico vrat njene sobice. Na svojo grozo je zagledala, da visi s postelje modrikasta noga. Avizirala je policijo, ki je udrila v sobo siloma. Ko je odprla policija vrata, je zbežala iz sobe glasno tuleč sestrada črna mačka, ljubljenska Köhlerjeve. Köhlerjeva je ležala v razkrajajočem se stanju popolnoma gola v postelji zadavljena. Pod posteljo je ležala vrstica od zastora in prazna stekleničica z napisom »Claretile«. Komisija je ugotovila, da je morilec s prostitutko najprej spolno občeval, jo po spolnem aktu kloroformiral, nato pa zadavil z vrstico ter oropal. Hišnik je izpovedal, da je prišel pred 4 dnevi s Köhlerjevo visok gospod v kožuho. Ostal je pri njej do 6. jutraj. Zato se sumi, da jo je umoril on.

Medtem ko se je vršil v stanovanju komisijonelni ogled, se je zbrala pred hišo velika množica radovednežev med katerimi je nastala velika senzacija, ko se je pojavil pred garažo nenadoma holandski trgovec Teodor Kersten, prijatelj pred letom dni pod sličnimi okoliščinami umorjene prostitutke Amalije Leirer. Kersten, ki ni imel o stvari seveda

Jack London:

Morski vrag.

Take besede! Grozno!

Leachova besnost ni bila več brez moči. Tukaj je bilo slednjič nekaj, da ji da duška. Izza onega časa, ko ga je bil kuhar oklal z nožem se je Mudridge prvokrat prikazal brez noža iz kuhinje. Komaj pa so mu bile besede iz ust, ga je Leach pobil na tla. Trikrat je skušal vstati in pobegniti v kuhinjo, a je vsakokrat dobil udarec, ki ga je iznova podrl na tla.

»Jo, gospod!« je kričal. »Na pomoč! Na pomoč! Odstranite ga, ali ga ne morete? Spodite ga!«

Lovci so se krohotali, tako jim je odleglo ob tem prizoru. Zaloigra je izginila in pričela se je burka. Mornarji so se sedaj pogumno gnetli na zadnjem delu ladije, se režali in prerivali, da bi bili priča batin, ki jih je dobival obsovaženi kuhar. Celo mene je obšlo neko silno veselje. Odkrito priznam, da sem bil vradodšen spričo udarcev, ki jih je Leach dajal Mugridgu, dasi so bili malodane tako strahoviti kot udarci, katere je prejel Johnson vsled Mugridgovega ovaduštva. Toda izraz Wolf Larsenovega obraza se ni izpremenil. Tudi ni premenil svojega položaja, temveč je nadalje radovedno opazoval ves prizor. Vzlic vsej gotovosti in prepričanju je bilo videti, kakor da bi vseeno natančneje motril gibanje življenja v nadi, da bi odkril v njem kaj več, da bi v njegovem najbolj divjem gibanju razbral nekaj, kar je doslej ušlo njegovi pozornosti —

46

takorekoč ključ do njegove tajne, ki bi mu razjasnil vse.

Toda to batinanje! Bilo je docela podobno onemu, ki sem ga bil priča v kabini. Kuhar si je zaman prizadeval, da bi se zaščitil pred pobesnelim fantom. In zaman je skušal priti v zavetje kuhinje. Valil se je proti njej, plazil se, zgrudil proti njej, ko ga je bil udarec podrl na tla. Toda udarci so padali z neverjetno brzino mah na mah. Udarci so ga metali lempatja kot pernat žogo, dokler ni naposled brez moči obležal na krovu, kjer ga je Leach še nadalje bil in brcal. In nikdo ni posegel vmes. Leach bi ga bil ubil; ker pa se je očitno naslil maščevanja, je pustil nasprotnika, ki je ječal in stokal na tleh, in odšel na sprednji del ladije.

Ampak ta dva dogodljaja sta bila samo prietek programa tistega dne. Popoldne sta se spopadla Dimač in Henderson; iz medkrova je bilo slišati streljanje, kateremu je sledil beg lovev na krov. Oblak gostega, ostrega dima — kakor ga povzroča črni smodnik — se je valil iz odprtega stopnišča; Wolf Larsen je planil tja. Takoj za tem je na naša ušesa zadonel glas udarcev in vrveža. Obadva sta bila zelo ranjena, kapitan pa jih je mikastil, ker nista poslušala njegovih zapovedi in sta se poškodovala tik pred časom lova. Bila sta v resnici močno ranjena. Ko pa ju je Wolf Larsen pošteno nabunkal, jima je pričel na surov ranocelniški način oskrbovati rane. Pri tem sem mu pomagal kot pomočnik, ko je pregledoval in čistil prehode, ki so jih naredile krogle v mesu. Bil sem priča,

kako sta ta dva človeka prenašala brez omotilnega sredstva njegovo surovo ranocelništvo; samo tupatam je kozarček žganja pomagal, da nista padla v nezavest od bolečin.

Pri prvi popoldanski straži je izbruhnil drug metez na sprednjem delu ladije. Nastal je vsled prenašanja pošt in dolgih jezikov, ki so povzročili batinanje Johnsona; in soditi po hrusu, ki je prihajal do naših ušes, in ranjencev, ki smo jih drugi dan videli, je del mornarjev s sprednjega konca ladije pošteno premikastil drugi del.

Ta dan, tako poln dogodljajev, je zaključil pretep med Johansenom in suhim lovcom Latimerjem. Povzročile so ga Latimerjeve opazke o nemiru, ki ga dela prvi mornar v spanju; in dasi je bil Johansen tepen, se je v sanjah venomer pretep dalje, tako da niso v medkrovju ostali del noči zatisnili očesa.

Mene so mučile hude sanje. Ves dan je bil nekaj groznega zame. Surovost je sledela surovosti in razpaljevala strasti in hladnokrvna krvoločnost je nagnala možake, da so stregli drug drugemu po življenju. Moji živci so bili silno pretreseni. Tudi moj duh je bil vznujen. Vse moje življenje je poteklo razmeroma v nepoznanju živalske strani v človeku. Življenje sem res da poznal samo od njegove boljše, duševne plati. Doživel sem bil pač surovost, a bila je razuma, rezka zbadljivost prijatelja Furusetha, tupatam prikre dovtipne besede nekaterih znancev, pa nagajive opazke nekaterih profesorjev v srednji šoli.

(Dalje prih.)

VSAKDO si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šivalnih strojev

„Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri trdkli

JOSIP PELETINC, Ljubljana
blizu Pršernovega spomenika ob vodi levo.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

DRVA - ČEBIN

Woltova ulica 1/II. - Telefon 56.

la Tapist sir

ala Marija Stern po 22.50 Din kg pošilja po železnici in pošti Mlekarna in sirarna Josip Dvorny, Badljeva (Slavonija).

V restavraciji

„Pod skalco“

Mestni trg št. 11

se točijo pristna ter pitna vina. Preko ulice 1 Din ceneje.

Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20. 24. ure salonski koncert. — Ob nedeljah od 9.—15. ure za jutrokovni koncert.

Gospodična

v starosti 30 let si želi živahne korespondence z gospodom iste starosti. Zenitev ni izključena. — Ponudbe na upravo lista pod: »Cvetoča pomlad«.

Knjigovodkinj

samostojna moč z večletno prakso, večja dvostavna knjigovodstva, korespondence ter vseh pisarniških del išče službe. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Knjigovodkinja 18«.

Sobo

s separatnim vvhodom išče mlad gošpod uradnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Soba«.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta štov. 1a, II. nadstropje.

Služno služkinje, postrežnice ali kaj sličnega

išče sicer ne več mlado, toda zdravo, krepko, pridno in inteligentno mu-tasto dekle z dobrimi izpričevani. — Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljivac«.

Stekleno

strečno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarne d. d. v Ljubljani.

Širite in naročajte edini neodvisni list „Narodni Dnevnik“!